Tukholma - 21.6.1955

Hyvä toveri.

Olimme vaimoni ja minä Suomessa seuraamassa puoluekokousta. Viivyimme sillä muutaman päivän kokouksen jälkeenkin. Kokous oli huono ja jätti ikävän jälkivaikutelman. Riita oli enemmän persoonallista ja sitä käytiin verraten matalalla tasolla. Tosin siihenkin asiaan, joka todella oli vakava ja perusteellisen pohdinnan oloinen kiinnitettiin huomiota, mutta sekin hukkui ja johtikin turhan henkilökohtaiseen taisteluun johtopaikoista. Tarkoitan Leskisen yrityksiä muuttaa puolueen ulkopoliittista suuntausta. Hän kielsi, ettei hänellä ole muka ollut sellaista tarkoitusta ja selitti, että kaikki hänen siihen suuntaan käyvät kirjoituksensa ja puheensa ovat olleet kiireessä kirjoitettuja lipsahduksia. tämä tietenkin herätti ihmettelyä ja kyselyitä kuinka voi puolueen johtavin mies 8 – 9 kk aikana kirjoittaa pelkkiä lapsuksia – ja vielä niin arkaluontoisesta asiasta kuin ulkopolitiikasta. Mutta kuten sanottu eivät nämä lausahdukset aiheuttaneet edes vakavampaa varoitusta, vaikka monissa puheenvuoroissa niitä ja erikoisesti juuri Sosialistisen Aikakauslehden toimitustapaa arvosteltiin hyvin ankarast.

Presidenttikandidaatti juttu meni niin kuin lehdistä olet nähnyt. Sekin hoidettiin omituisella tavalla. Sinun SS:lle lähettämääsi ei myöskään luettu kokoukselle lähettämääsi kirjelmää. Siinä molemmat ryhmät näyttävät olevan samaa mieltä, vaikka muissa asioissa riideltiinkin. Näytin sinulta samaani jäljennöstä Tannerille ja kysyin, olisiko hänellä mitään sitä vastaan jos luettaisiin kokoukselle. Tanner vastasi, että ei. Yritin heti sen jälkeen tiedustella puhemisneuvostolta, miksi sitä ei lueta. Konfereerattiin moneen kertaan ja lopulta tulivat tulokseen, ettei sitä voida lukea, sillä kommunistilehdet ja Moskova tulevat tekemään siitä suuren numeron, kuinka Tanneria yritettiin ajaa lävitse USA:n voimalla. Tullaan väittämään, että Tokoi oli Washingtonin asialla j.n.e.

Selitin, että tietenkin ne tulevat niin kirjoittamaan, mutta sellaisten seikkain ei saa antaa vaikuttaa asiaan. Nyt on kysymys Suomen suvereenisuudesta ja että Tannerin asettuminen ehdokkaaksi aiheuttaisi juuri sen, että saataisiin voimakas kampanja Suomen suvereenisuuden puolesta, josta olisi seurauksena, että maan asema vahvistuisi sekä lännessä, ja loppujen lopuksi myöskin idässä. Tämä siitäkin huolimatta vaikka Tanner ei tulisi valituksikaan.

Moskovan pelottelu oli kuitenkin tehnyt vaikutuksena. Kokouksen aikana edustajia, jotka Helsinkiin tullessa olivat Tannerin kannalla, peloteltiin ja niin saatiin pieni enemmistö

Fagerholmin taakse. 61 osa äänesti vain 37. Ilman tätä junttausta olisi Tannerilla ollut huomattava enemmistö. Niin asia meni lukkoon eikä sille enää voida mitään. Minut oli Leskinen lehdessään jo etukäteen koettanut tehdä lännen agentiksi, joka on muka tunne Suomen vaaranalaista asemaa. Kokousedustajat tuntuivat siitä asiasta olevan kuitenkin toista mieltä ja muissa puheenvuoroissa annettiin tunnustusta kirjoituksilleni ja kaikki puhujat olivat yksimielisiä siitä, ettei puolueella ole aihetta syljeskellä länsivaltojen silmille, kuten Leskinen on tehnyt.

Vaikka kokous olikin näin risainen ja vaikka eräät asiat eivät menneet niin kuin olisi ollut toivottavaa uskotaan melko yleisesti, että kokous puhdisti ilmaa ja että vastainen yhteistyö onnistuu paremmin kuin tähänastinen. Puoluetoimikunnan kokoonpanoa voidaan pitää erittäin onnistuneena. Tannerkin tuli nyt mukaan ja uskotaan, että hän ainakin jossain määrin voi rauhoittaa keskenään tappelevia kukonpoikia. Kahdessa edellisessä kokouksessa nämä pojat yhdessä juonittelivat niin, ettei Tanner tullut valituksi. Nyt he eivät enää onnistuneet. Onnistuvatko he sitten isoleeraamaan hänet puoluetoimikunnassa, se nähdään myöhemmin. Toivokaamme, että hän onnistuu panemaan asiat kuntoon.

Tapasin Helsingissä myös toveri Tofferin ja selostin hänelle kokouksen kulkua sitä silmällä pitäen, että hän informeeraisi Sinua palattuaan kotiin. Miellyttävä ja erittäin järkevältä tuntuva mies. Palaan näihin asioihin myöhemmin vielä uudelleen. Nyt vain hyvää kesää toivomme Sinulle, vaimollesi ja kaikille tuttaville. Kuulemiin.